JavaScript

Podstawy JavaScript

- JavaScript (JS) jest obiektowym językiem skryptowym
- JS jest powszechnie stosowany na stronach internetowych w celu rozszerzenia interakcji z użytkownikiem
- Skrypty JS są wykonywane przez przeglądarkę użytkownika

Podstawy JavaScript

- Klasycznym przykładem wykorzystania możliwości JS jest walidacja poprawności wprowadzonych do formularza danych
- Walidacja odbywa się on-line, w trakcie wpisywania danych przez użytkownika
- Dzięki temu zmniejsza się ilość przesyłanych danych i operacji wykonywanych po stronie serwera

Podstawy JavaScript – osadzanie kodu

- Kod JS można osadzać w dokumentach HTML na 2 sposoby:
 - bezpośrednio w dokumencie HTML pomiędzy znacznikami

```
<script type="text/javascript">
   //Treść skryptu
</script>
```

Podstawy JavaScript – osadzanie kodu

w pliku zewnętrznym, z linkowaniem w dokumencie HTML

```
<script

type="text/javascript"

src="javascript.js">
</script>
```

Podstawy JavaScript – osadzanie kodu

- Skrypt JS może zostać umieszczony w dowolnym miejscu dokumentu HTML, w sekcji head lub body
- Ze względu na poprawienie szybkości ładowania strony zaleca się umieszczanie skryptów na samych końcu sekcji body

Podstawy JavaScript – komentarze

- Sposób wstawiania komentarzy jest podobny do tego w PHP:
 - /*komentarz*/ w ten sposób wstawimy komentarz blokowy, wieloliniowy,
 - //komentarz w ten sposób wstawimy komentarz jednoliniowy

- Do wypisywania informacji za pomocą JS służą 2 funkcje:
 - document.writeln("treść komunikatu") funkcja ta wstawia znak nowej linii na końcu wiersza,
 - document.write("treść komunikatu") funkcja ta nie wstawia znaku nowej linii na końcu wiersza
 UWAGA: w wersji produkcyjnej nie używamy tych metod.
 Bezpieczniejszym rozwiązaniem jest zastosowanie
 innerHTML().

- W połączeniu z ww. funkcjami dostępne są znaki specjalne poprzedzane "\", tj.:
 - \n znak nowej linii,
 - $\t znak tabulatora,$
 - − \r − znak powrotu do początku linii
 - \" znak cudzysłowu

UWAGA: znaki te (oprócz \ '') nie są interpretowane przez przeglądarkę zgodnie z oczekiwaniami.

- Inne sposoby wyświetlania komunikatów:
 - window.alert("komunikat") wyświetla
 wyskakujące okienko z komunikatem oraz
 przyciskiem OK

```
window.alert("Tylko dla
zarejestrowany użytowników!");
```

Komunikat ze strony localhost:8383:	×
Tylko dla zarejestrowany użytowników!	
Zapobiegaj wyświetlaniu dodatkowych okien dialogowych na tej stro	onie.
ок	

- window.confirm("komunikat") wyświetla wyskakujące okienko z komunikatem
 oraz przyciskami OK i Anuluj, zwraca true lub
 false

window.confirm("Na pewno chcesz
usunać te dane?");

Komunikat ze strony localhost:8383:		×
Na pewno chcesz usunąć te dane?		
Zapobiegaj wyświetlaniu dodatkowych okie	en dialogowych	na tej stronie.
	OK	Anuluj

- window.prompt("komunikat") - pozwala
 pobrać dane od użytkownika w celu dalszego
 przetwarzania

window.prompt("Jak masz na
imie?");

Komunikat ze strony localhost:8383:		×
Jak masz na imię?		
Zapobiegaj wyświetlaniu dodatkowych okie	en dialogowych	n na tej stronie.
	OK	Anuluj

- Tak jak w innych językach programowania w JS można używać zmiennych do przechowywania porcji informacji
- Podobnie jak PHP, JS cechuje się słabym typowaniem zmiennych oraz łatwym konwertowaniem na inny typ

 Deklarowanie zmiennych w JS może mieć następującą postać:

```
var imie; //wartość null
imie = window.prompt("Jak masz na
imię?");//to co wpisze użytkownik
var liczba = 10; // wartość 10
```

- Główne typy zmiennych w JS:
 - number liczba całkowita lub
 zmiennoprzecinkowa, wielkość ograniczona możliwościami systemu operacyjnego
 - string łańcuch znaków, umieszczany
 pomiędzy "" lub ' '

- boolean typ logiczny, przechowuje wartość true lub false,
- null określenie braku wartości i typu
- JS rozpoznaje wielkość znaków, oznacza to, że name i Name to zupełnie inne zmienne
- Nazwa zmiennej może zaczynać się od litery, znaku lub \$

- W JS, odwrotnie niż w PHP, jeśli będziemy próbowali wykonywać dodawanie na zmiennych, z których jedna będzie ciągiem znaków, druga również zostanie zamieniona na ciąg znaków
- Dzieje się tak, ponieważ znak + wykorzystywany jest również do konkatenacji (łączenia) łańcuchów

```
document.writeln(6+"1");// 61
document.writeln(6+1);// 7
document.writeln(6+true);// 7
document.writeln(3*"2");// ???
document.writeln(7/false);// ???
```

 Aby skonwertować zmienną string na typ liczbowy, należy użyć funkcji parseInt() – konwersja na liczbę całkowitą, lub parseFloat() – konwersja na liczbę zmiennoprzecinkową

```
document.writeln(6.5+parseInt("1"))
;// 7.5
document.writeln(parseInt(6.5)+pars
eInt("1"));// 7
document.writeln(6+parseFloat(1));
parseFloat (document.writeln (6+true)
);// 7
```

- W przypadku, gdy konwersja nie będzie możliwa (np. konwersja "abc" do liczby całkowitej), zostanie zwrócona wartość NaN, czyli Not a Number
- Aby obsłużyć tego typu sytuacje, można posłużyć się funkcją isNaN(), która zwraca wartość true lub false w zależności od argumentu

```
var liczbaA, liczbaB;
liczbaA = window.prompt("Podaj liczbę
A");
liczbaB = window.prompt("Podaj liczbę
B");
if (isNaN(liczbaA) || isNaN(liczbaB)) {
    document.write ("Jedna z wartości
nie jest liczba.");}
else {
    document.write(parseFloat(liczbaA)
* parseFloat(liczbaB));}
```

- JS udostępnia operatory znane z PHP:
 - = przypisania wartości do zmiennej
 var a = 7;
 - arytmetyczne +, -, *, /, % (modulo)
 - ciągów "cudzysłów", 'apostrof', + konkatenacji

```
var string = "jakiś" + ' ' + 'tekst';
document.write(string);// jakiś tekst
```

 operatory inkrementacji ++ i dekrementacji --, przy czym możliwa jest zarówno pre- jak i postinkrementacja/dekrementacja

- operatory porównań:
 - == równość,
 - === dokładna równość,
 - ! = nierówność,
 - < mniejszość,
 - > większość,
 - <= mniejszość lub równość,
 - >= większość lub równość

- operatory logiczne:
 - & & oraz,
 - | | lub,
 - ! negacja

 Operatory logiczne i porównań wykorzystywane są, podobnie jak w PHP, do sterowania programem i wykonywania kodu w zależności od wprowadzonych przez użytkownika danych bądź otrzymanych wyników

Podstawy JavaScript – instrukcje warunkowe

- JS udostępnia (podobnie jak wszystkie inne języki programowania) instrukcje warunkowe if, else, else if oraz switch
- Należy zwrócić uwagę, że instrukcja else if zawiera odstęp pomiędzy wyrazami, w PHP wyrażenie elseif zapisujemy bez spacji

Podstawy JavaScript – instrukcje warunkowe

```
var imie = window.prompt("Jak masz na
imie?")
if (imie == "Marcin") {
     document.write("Mam Cie!")
} else if (imie != '') {
     document.write("Witaj " + imie + "!")
} else {
     document.write("Witaj anonimie!")
```

Podstawy JavaScript – instrukcje warunkowe

```
var date = new Date()
var month = date.getMonth()
switch (data) {
     case 4:
       document.write("Gdy kwitna kasztany...")
        break
     default:
       document.write("Aby do maja...")
        break
```

Podstawy JavaScript – pętle

- JS udostępnia również znane z PHP pętle while, do while oraz for
- Ich konstrukcja i funkcjonowanie są tożsame z PHP

Podstawy JavaScript – pętle (while)

```
var liczba = 0
while (liczba < 10 ||
isNaN(liczba)){
     liczba = window.prompt("Podaj
liczbę większą od 10")
document.write("Podałeś liczbe " +
liczba)
```

Podstawy JavaScript – pętle (do while)

```
do {
    var liczba =
window.prompt("Podaj liczbę większą
od 10")
\} while (liczba < 10 ||
isNaN(liczba))
document.write("Podałeś liczbe " +
liczba)
```

Podstawy JavaScript – pętle (for)

```
var num = 7;
for (var i = 1; i \le 9; i++) {
    document.writeln(i + " * " +
num + " = " + i*num + " \setminus n")
```

Podstawy JavaScript

Zadanie 1.pdf

- Podobnie jak PHP, JS udostępnia 2 rodzaje tablic:
 - indeksowane numerycznie, np.:

```
var t = new Array("Coolpix", "K-
1", "Agfa")
document.write(t[0])//Coolpix
```

- asocjacyjne, indeksowane dowolnym kluczem,
np.:
 var t = {"Nikon": "Coolpix",
 "Pentax": "K-1"}
 document.write(t["Pentax"]) //K-1

- W odróżnieniu od PHP, JS tablice są obiektami i mają swoje metody (funkcje)
- Aby wywołać metodę obiektu klasy Array, po nazwie obiektu i kropce podajemy nazwę metody, np.:
 - t.length zwraca długość (liczbę elementów) tablicy t

• Aby dodać element na końcu tablicy, należy skorzystać z metody push (), np.

```
var t = ["owoce", "warzywa"];
t.push("nabiał");
for (var i in t) {
    document.writeln(t[i]);
}
```

 Możemy również podać numer pozycji, pod którą ma zostać wstawiony element, np.:

```
t[3] = "mięso";
for (var i in t) {
    document.writeln(t[i]);
}
```

- Do łatwego przetwarzania w pętli wszystkich elementów tablicy można użyć pętli for ... in
- Działa inaczej niż foreach w PHP, nie tworzy nowych zmiennych a jedynie sama sprawdza ilość elementów w tablicy oraz ustawia licznik na 0 i zwiększa go o 1 po każdej iteracji

```
var animals = new Array("koty",
"psy", "chomiki")
for (var i in animals) {
    document.writeln(animals[i]+"
<br/>br>")
```

- Funkcja to kod przeznaczony do wykonywania określonych zadań, który może być wykorzystywany wielokrotnie
- Dzięki funkcjom zmniejsza się ilość kodu
- Dodatkowo, w przypadku błędów lub zmiany koncepcji, poprawki wprowadzamy w jednym miejscu

 Podstawowa deklaracja funkcji ma następującą postać:

```
function nazwaFunkcji() {
    //kod do wykonania
}
```

 Dodatkowo funkcja może przyjmować argumenty/paramatry, czyli obiekty lub zmienne, które będą przetwarzane w funkcji:

```
function funkcjaZparametrami(par1,
par2) {
    //kod do wykonania
}
```

```
function writeGreeting() {
    document.writeln("Witaj!");
}
```

writeGreeting();//Witaj!

```
function writeGreeting(name) {
    document.writeln("Witaj " + name
+"!");
imie = window.prompt("Jak masz na
imie?");
writeGreeting(imie);
```

```
function writeGreeting(name) {
  if (name) {
     document.writeln("Witaj " + name +"!");
  } else {
     document.writeln("A wiec nie chcesz podać
  imienia?");
writeGreeting(window.prompt("Jak masz na
imie?"))
```

```
function write(a) {
     if (Array.isArray(a)){
            for (var i in a) {
                 document.writeln(a[i]+"<br>");
      } else {
           document.writeln(a)
```

- Oprócz wykonywania pewnych operacji, funkcje mogą również zwracać wynik
- Realizowane jest to za pomocą dyrektywy return

```
function add(a, b) {
    return a+b;
```

```
var a = 7, b = 8;
function sum(a, b) {
    return a+b;
function square(a) {
    return a*a;
```

```
function squareSum(a, b) {
    return
        sum(square(a), square(b));
write(squareSum(a, b));
//113
```

- Do tej pory deklaracje wszystkich zmiennych poprzedzaliśmy wyrażeniem var
- Ogólnie wyrażenie to nie jest konieczne do zadeklarowania zmiennej, ale ma bardzo duże znaczenie w przypadku funkcji, ponieważ określa zasięg zmiennej

- Jeśli w funkcji zadeklarujemy zmienną z użyciem wyrażenia var, to będzie miała ona zasięg lokalny – po wyjściu z funkcji nie będzie już dostępna
- Jeśli natomiast pominiemy wyrażenie var, to będzie miała zakres globalny – będzie dostępna poza ciałem funkcji

- Rodzi to jednak niebezpieczeństwo przesłonięcia wcześniej już zadeklarowanej zmiennej o tej samej nazwie
- Zmienne deklarowane poza ciałem funkcji zawsze mają zasięg globalny (po zadeklarowaniu są dostępne z dowolnego miejsca skryptu)

```
var 11 = 7, 12 = 9;
sum(11, 12)
function sum(a, b) {
    var wynik = a + b;
    return wynik;
document.writeln(wynik); // (nic)
```

```
var 11 = 7, 12 = 9;
sum(11, 12)
function sum(a, b) {
    wynik = a + b;
    return wynik;
document.writeln(wynik); //16
```

- Aby móc skorzystać z funkcji, musi ona zostać zadeklarowana pomiędzy tymi samymi znacznikami co jej wywołanie
- Możliwe jest również wywołanie funkcji z zewnętrznego pliku, przy czym plik musi zostać dołączony do dokumentu HTML przed wywołaniem funkcji

```
<script type="text/javascript"</pre>
src="js2.js"></script>
<script type="text/javascript>
    suma(7, 5);
</script>//12
//Funkcja suma jest zadeklarowana w
pliku js2.js
```

```
<script type="text/javascript">
function suma(a, b) {
    document.write(a+b);}
</script>
<script type="text/javascript>
    suma(7, 5);
</script>// nie zadziała
```

```
<script type="text/javascript>
function suma(a, b) {
   document.write(a+b);
suma(7, 5);
</script>//12
```

Zadanie 2.pdf

- W dużym uproszczeniu, obiekty są zmiennymi zawierającymi inne zmienne oraz posiadające metody przypisane tylko i wyłącznie do swojej klasy
- Wszystkie obiekty danej klasy mają taką samą strukturę

- Z pojęciem obiektu/klasy wiąże się również pojęcie instancji, czyli wystąpienia
- Instancja danej klasy to konkretny obiekt z konkretnymi wartościami właściwości
- Aby utworzyć obiekt danej klasy, należy użyć wyrażenia new nazwaKlasy()

```
function Employee (name, surname, email, pesel) {
     this.name = name; //właściwość
     this.surname = surname;
     this.email = email;
     this.pesel = pesel;
     this.fullName = function() {
         return this.name + " " + this.surname;
     };//metoda
};//definicja klasy pracownik
```

```
var kowalski = new Employee("Jan",
"Kowalski", "kowalski@wp.pl",
"80121145966");//instancja klasy
Employee
document.write(
    kowalski.fullName());
document.write(kowalski.name);// ??
```

Document Object Model

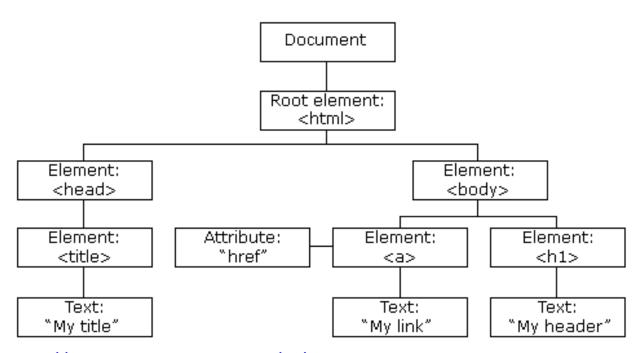
- Document Object Model jest sposobem, w jaki JavaScript widzi dokument HTML
- DOM jest interfejsem niezależnym od platformy i języka programowania
- Pozwala on programom i skryptom dynamicznie modyfikować zawartość, styl i strukturę dokumentów HTML i XML

Document Object Model

- Standard DOM określony przez W3C jest podzielony na 3 części
 - Core DOM –model standardu dla wszystkich typów dokumentów
 - XML DOM model standardu dla dokumentów XML
 - HTML DOM model standardu dla dokumentów
 HTML

Document Object Model

- HTML DOM jest interfejsem i zorientowanym obiektowo modelem dla HTML. Definiuje:
 - elementy HTML jako obiekty
 - właściwości wszystkich elementów HTML
 - metody dostępowe do elementów HTML
 - zdarzenia dla elementów HTML

źródło: https://www.w3schools.com/js/js_htmldom.asp

- Każda strona wyświetlana w oknie przeglądarki staje się obiektem klasy Document
- Każdy element będący potomkiem obiektu Document również jest obiektem odpowiedniej klasy, posiadającym właściwości i metody

- Obiekt Document udostępnia metody i właściwości pozwalające na dostęp do wszystkich elementów potomnych
- Metoda jest akcją, którą można wykonać na danym obiekcie, np. wyszukanie konkretnego elementu na stronie po jego id

document.getElementById("id")

 Metodą będzie wypisanie w oknie przeglądarki jakiejś treści

```
document.write("treść")
```

 Również wyświetlenie okna powiadomienia jest metodą wywoływaną z obiektu klasy Window

```
window.alert("komunikat")
```

 Właściwość (property) jest wartością, którą można pobrać lub ustawić, np. zawartość elementu id="help"

document.getElementById("help").innerH TML - pobranie wartości

document.getElementById("help").innerH
TML = "nowa treść" - ustawienie
wartości

- Najczęściej wykorzystywane metody obiektu Document
 - getElementById("id") wyszukuje
 element o konkretnym id

```
<div id='welcome'>Witamy!</div>
document.getElementById('welcome');
   //zwraca obiekt o id 'welcome'
```

- getElementsByClassName("class name")
 - zwraca wszystkie elementy będące określonymi znacznikami
- document.getElementsByClassName("red");

- querySelectorAll("selector") zwraca wszystkie elementy zdefiniowane za
pomocą selektora CSS

document.querySelectorAll("div.red");

- Najczęściej ustawiane/pobierane właściwości elementów:
 - innerHTML zawartość HTML elementu

```
document.getElementById("help").inner
```

dowolny_atrybut – ustawienie pobranie dowolnego atrybutu

```
document.getElementById('link').href;
document.getElementById('link').href =
nowa wart;
```

```
document.getElementById('img').src;
document.getElementById('img').src =
nowa wart;
```

 style.właściwość_css – ustawienie/pobranie dowolnej właściwości CSS

```
document.getElementById('img').styl
e.width;
document.getElementById('img').styl
e.color = nowa wart;
```

- Inne klasy dostępne w JS oraz ich wybrane metody i właściwości
 - String ciąg znaków
 - charAt () zwraca znak na podanej pozycji
 - concat () zwraca kopię dwóch lub więcej połączonych łańcuchów
 - indexOf () zwraca pierwszą pozycję szukanego podciągu

- toLowerCase() zamienia wszystkie znaki w łańcuchu na małe
- toUpperCase() zamienia wszystkie znaki w łańcuch na duże

```
text = "Mam na imie Marcin";
document.write(text.toUpperCase());
```

- Date data
 - getDate() zwraca numer dnia miesiąca (1-31)
 - getDay() zwraca numer dnia tygodnia (0-6)
 - getMonth() zwraca numer miesiąca (0-11)

```
data = new Date();
dzien = data.getDay();
document.write(dzien);
```

- getFullYear() zwraca rok w postaci czterocyfrowej
- getHours() zwraca godzinę (0-23)
- Array tablica zainicjowana jako new Array()
 - toString() łączy wszystkie elementy przecinkiem i zwraca jako ciąg
 - join () podobnie jak toString(), przy czym mamy możliwość podania znaku pełniącego funkcję łącznika
 - pop () usuwa ostatni element z tablicy

- push () wstawia element na koniec tablicy
- indexOf() zwraca indeks elementu w tablicy
- Math klasa Math jest klasą globalną, przy tworzeniu obiektów tej klasy nie używamy operatora new
 - max (11, 12, ...) zwraca największą z podanych liczb
 - pow (podst, pot) podnosi podstawę do określonej potęgi

- random() zwraca liczbę pseudolosową w zakresie 0-1
- round () zaokrągla liczbę do najbliższej liczby całkowitej
- PI –zwraca wartość PI

```
a = 5.75;
potega = Math.pow(a, 3);// ??
zaokr = Math.round(potega);// ??
document.write(Math.round(Math.random()*100));
```

 Window – reprezentuje okno przeglądarki, jest obiektem nadrzędnym. Pozostałe obiekty są obiektami potomnymi i przy ich wywoływaniu nie ma konieczności odwoływania się do klasy Window

```
window.alert(komunikat) <=> alert(komunikat)
window.document.getElementById() <=>
document.getElementById()
```

https://www.w3schools.com/js/js_window.asp

- Wybrane metody dla obiektu Window
 - alert()/confirm()/prompt() wyświetla stosowne powiadomienie w małym okienku
 - close() zamyka okno
 - open() otwiera nowe okno
 - scrollBy() przesuwa stronę o wskazaną liczbę pikseli

```
newWindow = open('http://onet.pl', 'Onet');
```

- Navigator reprezentuje przeglądarkę
 - userAgent– zwraca informację o nagłówku wysyłanym przez przeglądarkę
 - language zwraca ustawiony język przeglądarki
 - cookieEnabled zwraca informację, czy włączona jest obsługa cookies

```
document.write(navigator.userAgent);
document.write(navigator.language);
```

- Location pozwala pobrać bieżący adres strony
 - location.href zwraca pełny adres strony
 - location.hostname zwraca główny adres strony

```
document.write(location.href);
document.write(location.hostname);
//location.href = "http://google.pl";
```

- Screen reprezentuje ekran na którym wyświetlana jest strona
 - screen.width szerokość ekranu
 - screen.height wysokość ekranu

```
document.write(screen.width);
if (screen.width < 640){
    location.href("http://m.telepolis.pl");
}</pre>
```

- History reprezentuje historię przeglądarki. Ze względów bezpieczeństwa JS daje jedynie możliwość przekierowania wstecz i do przodu (jeśli istnieje historia) względem aktualnie wyświetlanej strony
 - back() przekierowanie wstecz
 - forward() przekierowanie do przodu

```
history.back();
```

- Zdarzenia to akcje wywoływane przez użytkownika strony
- Zdarzeniem może być
 - zmiana wartości pola formularza lub menu rozwijanego (onchange)
 - wybranie pola formularza (onselect)
 - opuszczenie pola formularza (onblur)

- najechanie myszką na element (onmouseover)
- opuszczenie pola elementu (onmouseout)
- kliknięcie myszką (onclik)
- podwójne kliknięcie myszką (ondblclick)
- wczytanie elementu (onload)

- Obsługę zdarzeń można dodać na 2 sposoby
 - bezpośrednio w znaczniku HTML

```
<h1 onclick="this.innerHTML =
'Dzięki!'">Kliknij mnie</h1>
```

Słowo this określa właśnie ten konkretny element.

```
<h1 onclick="changeText(this)">
Kliknij mnie</hl>
<script>
function changeText(obiekt) {
    obiekt.innerHTML = "Dzięki";
</script>
```

```
<div onmouseover="mOver(this)" onmouseout="mOut(this)"</pre>
style="background-color: #D94A38; width: 120px; height: 20px;
padding:40px;">
Najedź myszką</div>
<script>
function mOver(obj) {
    obj.innerHTML = "Dzięki"
function mOut(obj) {
    obj.innerHTML = "Najedź myszka"
```

</script>

```
<div onmousedown="mDown(this)" onmouseup="mUp(this)"</pre>
style="background-color: #D94A38; width: 90px; height: 20px;
padding:40px;">
Kliknij i przytrzymaj</div>
<script>
function mDown(obj) {
    obj.style.backgroundColor = "#1ec5e5";
    obj.innerHTML = "Puść";
function mUp(obj) {
    obj.style.backgroundColor="#D94A38";
    obj.innerHTML=" Kliknij i przytrzymaj ";
</script>
```

- Jako Event Listener (zazwyczaj w oddzielnym pliku js)
 - element.addEventListener(event, function);

```
document.getElementById("h3").addEventListener(
"click", function (){
      alert("click");
    };
);//UWAGA: nie używamy przedrostka on (click
zamiast onclick, select zamiast onselect)
```

https://www.w3schools.com/js/js htmldom eventlistener.asp

```
<button id="myBtn">Kliknij</button>
<script type="text/javascript">
document.getElementById("myBtn").addEventL
istener("click", function() {
    this.style.backgroundColor = "red";
});
</script>
```

JavaScript

Zadanie 3.pdf

Pytania?

?

Dziękuję za uwagę!